

Michelangelo Buonarroti (1475 - 1564)

MICHELANGELO BUONAROTTI se je rodil 6. marca 1475 v Capreseju, toskanski vasici, kjer je njegov oče služboval kot uradnik florentinske republike. Firenze so bile najpomembnejše središče velikega kulturnega gibanja, znanega kot **renesansa**. Ko se je Michelangelova družina vrnila v mesto je zatorej umetnik odraščal v natanko pravem času in v natanko pravem kraju.

Pri trinajstih letih je bil Michelangelo vajenec pri **Domenciu Ghirlandaiu**, vodilnemu freskantu v Firencah. Toda med njegovimi željami ja kmalu prevladalo **kiparstvo**, čeprav zelo malo vemo o tem, kako da je pridobil ustrezno kiparsko znanje. Vsekakor je to kmalu postalo tako očitno, da je pritegnilo pozornost najvplivnejšega moža v Firencah - **Lorenza Medičejskega**. Na njegovem domu je Michelangelo preučeval dela starih Grkov in Rimljanov, ko so jih renesančni umetniki šteli za najvišje merilo lepote. Največji Michelangelov prispevek umetnosti, **akti junaških mož**, sposobni izraziti prav vsak čustveni odtenek, so temeljili neposredno na preučevanju klasične antike in na njegovi goreči želji, da preseže njena največja umetniška dela.

V devetdesetih letih 15. stoletja so se nad Firenze zgrnili težki časi, zato je mladi Michelangelo iskal naročila drugod. Leta 1496 je prišel v Rim, kjer je pod širokogrudnim mecenstvom ustvaril svojo prvo mojstrovino, čudovito **Pieta** v cerkvi **sv. Petra**. Slovesna lepota Device, ki žaluje nad mrtvim Kristusom, je razodela eno plat njegovega genija. Druga se je razkrila nekaj let pozneje, z mogočno figuro **David**. Kip sijajnega, skorajda božanskega mladega bojavnika simbolizira duha florentinske republike in so ga zmagoslavno postavili pred sedežem vlade.

Michelangelo še ni dopolnil trideset let, a je že dosegel tolikšno slavo, da so se florentinske oblasti odločile, naj se pomeri z velikim mojstrom prejšnje generacije **Leonardom da Vincijem** (1452 - 1519). Moža naj bi s prizori bitke poslikala nasprotni steni dvorane državnega sveta. Toda poskus ni uspel. Nobeden od umetnikov ni dokončal zasnovanega dela, čeprav je bil Michelangelov karton (pripravljalna risba) **Bitke pri Cascini** mojstrska študija moških aktov v boju. Karton so na zadnje razrezali v več kosov, ki so prehajali iz roke v roke, dokler niso razpadli.

Leta 1505 je papež Julij II. poklical Michelangela v Rim, ki je po zaslugi vrste papeških načrtov osupljivega obsega in sijaja postal

glavno središče renesanse. Prvo Julijevo naročilo Michelangelu je bil veličasten nagrobnik. Toda ko je Michelangelo zbral ustrezno količino marmorja, se je papež že lotil še bolj podjetnega načrta prezidave cerkve sv. Petra in ni imel ne časa ne denarja za besnega kiparja.

Michelangelo se je zato umaknil v Firence, delno zaradi užaljenosti, delno pa iz nekakšne preganjave, ker je verjel, da tekmeci pripravljajo obsežno in nevarno zaroto proti njemu. A nazadnje se je bolj ali manj moral ukloniti papežu. Rezultat obnovljenega sodelovanja med njima je bila Michelangelova poslikava stropa **Sikstinske kapele**. Michelangelo je potreboval štiri leta, da je dokončal to veliko, neznansko raznoliko okrasno delo. Pogosto je delal v nenaravnih in sila utrudljivih položajih na odru 20 metrov nad tlemi. Toda ko je delo oktobra 1512 odkril, je končni rezultat napravil izreden vtis na gledalce; ustvarjalec se je z njim uveljavil kot »**božanski Michelangelo**.«

Naslednjih nekaj let si je Michelangelo prizadeval dokončati Julijev nagrobnik (papež je umrl leta 1513, toda njegovi nasledniki so zahtevali, da delo dokonča), medtem pa izpolnjeval naročila Medičejcev za kiparska in arhitekturna dela. Ti so si ponovno pridobili vodilni položaj v Firencah, toda leta 1527 so jih Florentinci spet izgnali. Michelangelo je v svojem edinem izletu v politiko podprl novo republiko in vodil utrjevanje mesta pred naslednjim silovitim napadom Medičejcev. Kljub temu pa so Firence leta 1530 padle in Michelangelo se je zbal za življenje. Toda bil je preveč dragocen, da bi ga pobili; preprosto so mu spet naročili nova dela. Življenje v Firencah pod Medičejci je bilo očitno neprijetno, kajti leta 1534 je Michelangelo odšel iz mesta v Rim, kjer je ostal do konca življenja. Njegovo poznejše delo zaznamuje religioznost, ki se pojavlja tudi v njegovi jedernati, z veliko močjo napisani poeziji. Kot **kipar**, **slikar** in nazadnje še **arkitekt** Petrove cerkve je papežem služil vse do smrti 18. februarja 1564.